

Ғылыми редакторлар:
ф.ғ.к., доцент Медеубек С.,
с.ғ.д., профессор Сұлтанбаева Г.С.

Жауапты редакторлар:
ф.ғ.д., профессор Нұрғожина Ш.Ы.
аға оқытушы Байғожина Д.Ө.

Мәңгілік ел – ұлттық идеясы: мәдени капиталды қалыптастыру мәселелері: «Елдің интеллектуалды әлеуеті» Мемлекеттік бағдарламасы аясында I Халықаралық Гуманитарлық форум материалдары. 4 желтоқсан 2014 жыл. – Алматы: Қазақ университеті, 2014. – 252 б.

ISBN 978-601-04-0775-6

Жинаққа «Мәңгілік ел – ұлттық идеясы: мәдени капиталды қалыптастыру мәселелері» атты I Халықаралық гуманитарлық форум материалдары еніп отыр. Ғылыми еңбектер жинағына әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар саласында Польша, Ресей, Белоруссия, Өзбекстанның, сондай-ақ еліміздің танымал ғалымдары мен студенттер, магистранттар, PhD докторларының еңбектері енді.

ISBN 978-601-04-0775-6

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2014

Янчук В.А.,
д.психол.н., профессор
Белорусский государственный университет

МЕЖКУЛЬТУРНЫЙ ДИАЛОГ КАК МЕХАНИЗМ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ: СОЦИОКУЛЬТУРНО-ИНТЕРДЕТЕРМИНИСТСКАЯ ДИАЛОГИЧЕСКАЯ ПЕРСПЕКТИВА

Проблема формирования национального самосознания актуальна для стран постсоветского пространства, осуществляющих самоопределение в рамках международного сообщества. Особенно она актуальна и для СМИ, чей ресурс влияния на этот процесс не переоценим. Тем не менее, сегодня он носит во многом стихийный характер, обусловленный новизной проблемы и не исследованностью вопроса определения его системного влияния с учетом социокультурной специфики стран, находящихся в процессе обретения новой национальной идентичности.

Под самосознанием в социальной психологии понимается «чрезмерное фокусирование на собственной самости и ее характеристиках с позиции наблюдателя в социальных ситуациях, обычно сопровождаемое высокой степенью самокритичности, беспокойства ... характеристика размышлений о собственной самости и атрибутах, включая ментальные процессы и личный опыт, а также публичные аспекты самости» [1]. Индивидуальное самосознание представляет собой постоянную тенденцию направления внимания анализирующей себя личности, живущей в определенном культурном сообществе и стремящейся осознать свое своеобразие, либо во внутренний, либо во внешний мир. Публичное же самосознание, наоборот, предполагает общую осведомленность в отношении собственной самости в сравнении с окружающими другими в контексте Мидовского анализа самости как социального объекта и зеркальной самости Кули, акцентирующей внимание на зависимости самоотношения от окружающих «социальных зеркал», в которые смотрится познающий себя субъект. Здесь крайне важным является подбор адекватных социальных зеркал, позволяющих достичь адекватной самооценки, в свою очередь способствующей достижению аутентичности.

Соответственно национальное самосознание представляет собой осознание собственной аутентичности через критическое сравнение с другими культурами. Причем, именно последнее приобретает особую значимость сегодня в виду появления многочисленных оснований для такого рода сравнений в связи с резко возросшими миграционными потоками и столкновениями с представителями других культур, часто носящими весьма избирательный характер. К тому же над этими сравнениями всегда висит тень прошлого, придающего им избирательный, а часто и тенденциозный характер, выражающийся либо в укреплении закомплексованности, либо формировании нереалистического оптимизма, обуславливающего неадекватность притязаний. Вот почему проблема формирования адекватного национального самосознания приобретает особую значимость, делая ее приоритетной и на уровне государственной политики и на уровне СМИ, часто увлекающихся позитивной виртуализацией в ущерб адекватности и аутентичности.

Актуальность обсуждаемой проблематики определяется еще и теми социально-политическими конфликтами, приобретшими критические формы проявления в связи с геополитическими и религиозными процессами, происходящими в мире. Рост межэтнических и религиозных противоречий, находящихся свое крайнее выражение в межнациональных катаклизмах, требует глубинного научного междисциплинарного анализа, направленного на нахождение концептуальных оснований как их понимания, так и нахождения механизмов предупреждения и создания гуманистической альтернативы, обладающей как превентивным, так и созидательным потенциалом.

Ең бір ұнаған мұражай Мәлік Ғабдуллин ағамызға арналған музей болды. Кеңес Одағының Батыры, академик, жазушы, қоғам қайраткері Мәлік Ғабдуллин мұражайы 1995 жылдың 4-қыркүйегінде Көкшетау облысы әкімінің жарлығына байланысты Батыр атамның 80-жылдығына орай ашылған.

2004 жылы 116 жыл болған мұражайдың ескі ғимараты пайдалануға жарамсыз деп танылып, оны бұрынғы келбетін сақтай отырып, қайта тұрғызған. 2005 жылдың 19 тамызында жаңа мұражайдың салтанатты түрде ашылуына Республикамыздың Президенті Н.Ә.Назарбаев қатысыпты. Оның барлығын фотошежіреден тамашалап, батыр атамның деген халықтың ерекше құрметін көрдік.

Музейдің кіріспе бөлімінде Мәлік Ғабдуллиннің ата-тегі көрсетілген шежіре және атамекені – Ақмола облысы, Зеренді ауданына қарасты Қойсалған ауылы көрсетілген диорама орын алған.

Мұражай 5 экспозициялық залдан тұрады: “Ауылым-алтын бесігім”, “Өмірдің өріне өрлеп, шыңына шыққан”, “Елі үшін, халқы үшін туған Мәлік”, “Көкіректе сөнбейтін мәңгі жарық”, “Мәлік Ғабдуллиннің жұмыс кабинеті”.

Тым қысқа уақыт ішінде осындай сапалы, берері бар үш орталықпен танысқанымзға шексіз қуандық. Бір жағынан өлке тарихын танысақ, екінші жағынан тұлғаларға деген құрметін сезініп, мәдениетін таныдық.

Көкшетаудың біз көрген кереметі осы. Бурабайға кеткеміз келер еді, тек сапарымызды жалғастырып, қолға алған ісімізді аяғына дейін жеткізуге тиістіміз.

Қарағанды. Қарағанды қаласы облыстың ірі индустриалды-өнеркәсіпті, ғылыми және мәдени орталығы болып табылады. 1934 жылғы 10 ақпанда Қарағанды поселкесі ЖОАК Президиумының қаулысымен қала болып қайта құрылды. Қарағанды атауының өзі бір қызы. Оның бұлай аталуы «жерінде қараған көп өскендіктен» делінеді. 2007 жылғы санақ бойынша халық санының 33,2%-ы қазақтар, 47,9%-ы орыстар, 3,4%-ы немістер, 3,2%-ы татарлар, 5,2%-ы украиндер, 1,3%-ы белорустар, 1,6%-ы корейлер, 4,2%-ы басқа ұлт өкілдері.

Қасиетті қара шаңырақ Қазақ Ұлттық университетінің құрдасы. Осы жылы ғана Қарағанды қаласы да өзінің 80 жылдық мерейтойын атап өтті.

Жанымдағы екі жігіттің ерінбей еңбектенген жері осы болды. Арасындағы жалғыз қыз болғандықтан әлсіздікке жол беріп, сырқаттанып қалдым. Ізімізден қалмай, көк аспанды торлап келе жатқан жауын Қарағандыға да жауды. Осы жерден бір жағы суықтап, шаршаған болуым керек бас көтере алмай қалдым.

Қарағандының жастар саясаты бөліміне таңертең өзім кіргем. Мұндағы қызметкерлер ежелгі патша сарайының алдындағы күзетшілердей қатал, жауапты, іске мығым, сөзге шешен. Сөйлесең аузыңды жауып, қозғалсаң қолыңды байлайтындай. Әр қағазға мұқият. Маған қала халқының осы қасиеті ұнады. Мұндай қызметкерлер қай жерге де керек.

Жігіттер қала жастары сауалнамаға тыңғылықты жауап беріп, білімділіктерін көрсеткенін айтты. Оған шүбә жоқ. Қарағандыда темірдей тәртіп бар. Кеншілер қаласы ғой, қай істі де қазбалап, түпкі мақсатын білмейінше қолға алмайды екен.

Қарағанды өлкесін туылған күнімен құттықтап, естелік суреттерге түстік. Ең соңғы меже, сапардың соңғы аядамасы. Бұл қаладағы қызмет біткен соң «қайдасың Алматы, қайдасың қасиетті ҚазҰУ» деп тартып отырдық.

Жетісу төріндегі жасыл қаламызды сағынған сияқтымыз. Екі апта жол үстінде жүру де ерлікпен парапар болды. Танымымыз кеңейіп, тынысымыз ашылғандай күй кештік. Ең бастысы нәтиже, көпшілік күткен істің берекелі болғанына сеніміміз мол...

МАЗМҰНЫ

Янчук В.А. Межкультурный диалог как механизм развития национального самосознания: социокультурно-интердетерминистская диалогическая перспектива	3
Massaka I.A. Факторы политической эффективности государственных и супрагосударственных гимнов (на примере гимна Республики Казахстан и Гимна Евросоюза)	9
Gogolek Wl. The dominance of the net refining informayion from the Internet	15
Ахметова Л.С. Работа с архивными и музейными документами во второй половине XX и начале XXI веков	22
Барлыбаева С.Х. Медиа система Казахстана в цифровую эпоху	25
Сұлтанбаева Г.С. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясы: гуманитарлық міндеттер	29
Шыңғысова Н.Т. Бәсекеге қабілетті PR мамандарын дайындаудағы инновациялық білім берудің қажеттілігі	33
Телебаев Г.Т. Языковые компетенции и языковая политика в Казахстане	35
Муминов Ф.А. Товарная журналистика как форма информационного превосходства	39
Муминова Ф. Научные концепции журналистики в контексте гуманизации международных взаимоотношений	43
Мосунова Л.А. К проблеме сохранения ценности художественной литературы	46
Мен Д.В. Ценностные аспекты развития культуры межэтнического общения в Казахстана	49
Ржанова С.А. Этноинтегрирующие функции масс медиа (на примере финно-угорских медиа)	53
Мухамбедьярова А.Т. Парламентаризм как форма реализации идей демократии	55
Ромашенко Л. Гуманизация культурного пространство как необходимое условие гармоничного развития современного общества	61
Велитченко С.Н. Проблемы медиаобразования в эпоху информационного общества	65
Мысаева Қ.Н. Сапалы журналистиканың құны немесе журналистикада ақша табудың шетелдік тәжірибелері	68
Қабылғазина К.К., Байгожина Д.Ө. Ұлттық идея ұстанымдарын бекемдеу қажет	72
Құрманбаева А.Ә., Қосанбаев У. Спорттағы имидж теориясы	74
Ошанова О.Ж. Қытай орталық телевизиясының бүгінгі келбеті мен даму бағыттары	77
Өзбекова Г. Мұқағали Мақатаев және қазақ әдебиеті	79
Қадырғалиев Н.С. Журналистика тарихын зерттеудің өзекті мәселелері мен оқу үдерісіне енгізу	82
Муканова Г.К., Муканов О.Н. «Мәңгілік ел» и интеллектуально-инновационный капитал в парадигме устойчивого развития	85
Негизбаева М.О. PR-коммуникации в медиаменеджменте	88
Джолдыбаева Ұ.М. Қазақстан Республикасының қауіпсіздік саласындағы саяси коммуникацияны жүзеге асыру тәжірибесінен	92
Осколков В.С. Интеллектуальный капитал и человеческий капитал – механизмы взаимодействия (здоровье)	96
Ноғайбаева Ж.Ә., Майкотова Г. Инновациялық технологияны қолданудың тиімділігі	99
Оспанова Р.Р. «Интеллектуалды ұлтты қалыптастыру» – Қазақстандағы ұлттық дамудың келешектегі басты кепілі	102
Чекетаева Р.С., Талғатбек М.О. Әл-Фарабиді танытқан ғалым	104
Ложникова О.П. Интеллектуальная нация в медиаконтексте Казахстанских СМИ: вопросы информационно-коммуникативных процессов	107
Машарипова Т.Ж. Человеческое измерение публицистики	110

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҚР БҰҰ АҚПАРАТТЫҚ БЮРОСЫ,
АЛМАТЫДАҒЫ ЮНЕСКО КЛАСТЕРЛІК БЮРОСЫ,
ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ТҰРАҚТЫ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӨНІНДЕГІ
БҰҰ АКАДЕМИЯЛЫҚ ЫҚПАЛ ЖАҒАНДЫҚ ХАБЫ

«Елдің интеллектуалды әлеуеті»
Мемлекеттік бағдарламасы аясында

«МӘҢГІЛІК ЕЛ – ҰЛТТЫҚ ИДЕЯСЫ:
МӘДЕНИ КАПИТАЛДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ» атты

I Халықаралық Гуманитарлық форум

МАТЕРИАЛДАРЫ

4 желтоқсан 2014 жыл

МАТЕРИАЛЫ

I Международного Гуманитарного форума

«НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕЯ – «МӘҢГІЛІК ЕЛ»:
ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРНОГО КАПИТАЛА»,

проведенного в рамках Государственной программы
«Интеллектуальный потенциал страны»

4 декабря 2014 года

Алматы
«Қазақ университеті»
2014